

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Л.В. Кузнецова

“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»

за освітньою програмою «Банківська справа»

на тему: «Проблемні кредити в банках України: причини та наслідки»

Виконавець:

студентка 4 курсу, групи 42

факультету фінансів та банківської справи

спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»

Калабалик Т.В.

Науковий керівник: к.е.н., доцент

Арутюнян Р.Р.

Одеса – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТА ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ.....	5
1.1. Наукові підходи до визначення змісту кредитного портфеля та його класифікації.....	5
1.2. Науково-методичні підходи до визначення суті й кількісної ідентифікації проблемної заборгованості.....	14
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ПРИЧИН ТА НАСЛІДКІВ ЗРОСТАННЯ ОБСЯГІВ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ В БАНКАХ УКРАЇНИ.....	22
2.1. Аналіз якості кредитної діяльності банків України.....	22
2.2. Структуризація основних причин негативної динаміки непрацюючих кредитів.....	34
2.3. Оцінка роботи банків з непрацюючими кредитами.....	39
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3 ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ МІНІМІЗАЦІЇ ОБСЯГІВ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ В БАНКАХ УКРАЇНИ.....	49
3.1. Організація роботи банків з непрацюючими кредитами.....	49

3.2. Розробка превентивних заходів виникнення непрацюючих кредитів.....	56
Висновки до розділу 3.....	60
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає у вивченні поняття «проблемна заборгованість» в банках України та виявлення причин і наслідків їх утворення. Дана тема цікавить багатьох економістів, тому як це важливо для банківської діяльності. Невиконання боржником своїх зобов'язань перед банком не обмежується лише несплатою процентів і неповерненням позики. У цьому разі підривається репутація фінансово-кредитного інституту, тому що значний обсяг проблемних кредитів веде до загрози неплатоспроможності банку, яка відлякує потенційних вкладників і інвесторів.

Метою роботи є дослідження, яке полягає у вивченні особливостей роботи банків з проблемними кредитами, а саме визначення причин та наслідки їх виникнення, а також аналіз результативності кредитної діяльності банків України задля оцінювання тенденцій, пов'язаних з формуванням їх кредитних портфелів на сучасному етапі.

Завдання роботи полягає у дослідженні підходів до класифікації кредитного портфелю; визначенні поняття «проблемна заборгованість»; визначенні науково-методичних підходів до визначення суті й кількісної

ідентифікації проблемної заборгованості; проведенні аналізу якості кредитної діяльності банків України; визначенні негативної динаміки непрацюючих кредитів; оцінці наслідків обсягів зростання непрацюючих кредитів; аналізуванні організації роботи банків з непрацюючими кредитами та розробці заходів щодо непрацюючих кредитів.

Об'єктом дослідження є проблема заборгованість банків України.

Предметом дослідження виступають фінансово-економічні відносини, що складаються в процесі організації роботи банків з проблемними кредитами.

Методи аналізу. Вирішення поставлених задач здійснюється за допомогою методів оцінки та аналізу ризиків і ефективності фінансування, оцінки фінансово-економічних показників діяльності, моделі оптимальної структури кредитного портфеля, статистичних методів.

Інформаційна база дослідження - містить наукові публікації виданих вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти та постанови НБУ, матеріали наукових конференцій і досліджень, дані звітності банківських установ, офіційних статистичних збірників.

кредиторів. Рівень співпраці та діалогу банків у процесі реструктуризації критично низький, що знижує сукупний ефект від переговорів із позичальниками; активніше використання механізму позасудової реструктуризації на основі Закону «Про фінансову реструктуризацію»;

- Запровадження вимог до банків ураховувати під час оцінювання кредитних ризиків стан обслуговування кредитів позичальників в інших банках, створення кредитного реєстру дає такі можливості;

- прискорення очищення балансів банків від проблемних кредитів (Складено за даними НБУ: [52]).

Для розвитку банківського сектору необхідно визначити головні ризики, а саме:

- кредитний ризик, який не змінився, тобто банкам і надалі бракує якісних корпоративних позичальників. У секторі домогосподарств значний платоспроможний попит існує лише на споживчі кредити;

- ризик достатності капіталу, який показує, що банківський сектор достатньо капіталізований, але низька банків недостатньо захищені на випадок кризи;

- ризик ліквідності зріс через зниження обсягу високоякісних ліквідних активів на балансах банків. Водночас перші розрахунки нормативу LCR свідчать, що більшість банків має суттєвий запас ліквідності;

- юридичний ризик знизився шляхом ухвалення кількох законів, необхідних для банківського сектору;

- валютний ризик не змінився, він так и залишається на середньому рівні, оскільки рівень доларизації кредитів деяких банків й досі значний;

- ризик прибутковості знизився завдяки значному операційному прибутку банків. Рентабельність капіталу багатьох банків із іноземним капіталом перевищує 30%.

Проаналізувавши фінансову стійкість банківської системи України, можна виділити найголовніші напрями її забезпечення за допомогою:

- посилення ефективності та якості аналізу й оцінювання фінансової стабільності банків;
- збільшення рівня капіталізації;
- підвищення обсягу банківських послуг;
- покращення системи депозитного страхування;
- підкріплення правового захисту всіх різновидів діяльності банків;
- нарощування практики оцінювання ризиків.

Таким чином, можна констатувати факт, що запропоновані шляхи забезпечення фінансової стійкості мають більше адміністративний характер, однак в умовах, котрі склалися в нашій країні, це буде найбільш ефективним шляхом стабілізації банківського сектору і забезпечення його надійності (Складено авторами за матеріалами: [12;27]).

Висновки до 3 розділу

Відповідно до проведеного дослідження можна зробити висновок, що ефективне управління кредитними операціями банків є одним з найважливіших аспектів їх діяльності, що в майбутньому впливає на формування прибутку та покращує ліквідність.

Тому такі установи повинні звертати значну увагу на пошук шляхів щодо удосконалення напрямів кредитування та мінімізації кредитних ризиків. Нині кредитна активність банків України знаходиться на недостатньому рівні, також частка проблемних кредитів у загальному кредитному портфелі є значною. Задавлена заборгованість за кредитами знецінює активи банків, чим погіршує стан банківської системи країни загалом, що вимагає прийняття термінових заходів як з боку Національного банку України, так і з боку самих банківських установ (Складено за даними: [40]).

Основними недоліками щодо формування кредитного портфеля банків на сьогодні залишаються неякісний моніторинг кредитів, недосконалість методів визначення кредитоспроможності позичальника, недоліки в роботі із заставою тощо. Тому з боку банків є важливим удосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників за допомогою моделей комплексного аналізу. Постійний моніторинг кредитного портфеля банку, якісна оцінка заставного майна, залучення висококваліфікованих спеціалістів не тільки вбереже банки від збитків, але й дозволить збільшити обсяги кредитування (*Складено за даними: [43]*).

Методи лімітування кредитів, диверсифікація кредитних вкладень та вимога від клієнта остатнього та якісного забезпечення щодо виданих кредитів, а також контроль та оперативність при стягненні боргу і страхування кредитних операцій вперш за все знижують кредитний ризик, тому всіх банкам необхідно аналізувати дані методи, для запобігання виникнення проблемних кредитів (*Складено за даними: [45]*).

Більшість українських банків на сучасному етапі все ще мають недостатньо розвинену систему управління кредитними ризиками та знаходяться в процесі освоєння міжнародного досвіду та напрямів його застосування на вітчизняному ринку банківських послуг.

ВИСНОВКИ

Отже, у даній роботі було виявлено, що сьогодні банківська система України є фінансово нестійкою. Щоб підвищити фінансову стійкість комерційного банку, необхідно оперувати цілим комплексом заходів і методів, під час управління активами і пасивами банку, прибутковістю та ризиками.

У процесі дослідження даної теми, була проведена оцінка фінансової стійкості банківської системи, яка має особливе «суспільне» значення: вона служить мірою відповідальності держави перед суспільством, а також показником ступеня довіри суспільства до депозитних установ. У зв'язку з цим значно зростає роль її об'єктивності й вірогідності, що припускає постійне вдосконалення методології й інструментарію моделі такої оцінки, у даному випадку необхідно удосконалити методи ведення банківського бізнесу, розширення спектра здійснюваних операцій і наданих послуг.

На балансах досі залишаються значні обсяги непрацюючих кредитів, проте банки вже відобразили майже всі збитки від погіршення якості кредитного портфеля. Покриття NPL резервами становить 95.5%¹ – прийнятний рівень відповідно до міжнародних стандартів. За IV квартал чисті активи банків зросли на 1.1%² насамперед завдяки збільшенню кредитного портфеля. Чисті кредити фізичним особам у гривні зросли на 6.7%, а за повний 2018 рік – на 34.1%. Найвищі темпи зростання зафіксовано в приватних (+54.2% р/р) та державних банках (+49.0% р/р). Іпотечне кредитування в гривні зростало значними темпами – близько 6% р/р. Протягом 2018 року якість кредитного портфеля поліпшилася, за IV квартал частка непрацюючих кредитів скоротилася на 1.7 в.п. до 52.8%³. Головний фактор – жвавий розвиток роздрібного кредитування, що призводить до статистичного скорочення частки NPL. Протягом поточного року прибутки сектору зростуть унаслідок низьких відрахувань до резервів. Банки з російським капіталом останніми з-поміж інших груп закінчили резервування

у звітному році й у 2019 року не будуть надалі формувати резерви в суттєвому для сектору обсязі.

Однак зберігається значний ризик – низька операційна ефективність державних банків. Тому важливо, щоб у поточному році були сформовані наглядові ради держбанків, поліпшилося їх корпоративне управління, а також почалося повноцінне впровадження нових стратегій.

Обсяг непрацюючих кредитів банків державного сектору за 2018 рік дещо зріс, але їх частка в кредитному портфелі банків державного сектору поступово скорочувалась, що пояснюється зростанням обсягу непрацюючих кредитів та здійсненням банками заходів щодо погашення та реструктуризації непрацюючих кредитів.

Основна маса непрацюючих кредитів зосереджена у державних та російських банках, вони практично не скорочуються. Покриття загальними резервами непрацюючих кредитів достатнє: ними покрито 95.5% кредитного портфеля в цілому. Протягом IV кварталу вклади населення в гривні зросли. Гривневі строкові вклади зросли на 4.1% за квартал. У IV кварталі гривневі кошти фізичних осіб зросли на 3.9% та на 14.8% р/р. Найвищі темпи зростання за квартал зафіксовано в приватних та іноземних банків (+7.8% та +6.7% відповідно). Валютні вкладення фізичних осіб скоротилося на 1.7% після суттєвого зростання у III кварталі. Валютні депозити зростали в державних та приватних банках (+1.5% та 3.5% відповідно). Важливим методом сприяння економічному зростанню має бути активізація кредитування банками суб'єктів господарювання (Джерело інформації – Національний банк України).

Зростання обсягу непрацюючих активів та суттєвих змін в обсягах сформованих резервів було зумовлене не лише погіршенням стану кредитного портфелю, але й низкою законодавчих та економічних змін.

Ефективний розвиток економіки можливий лише за умови активного розвитку реального сектору економіки, який має бути пріоритетним об'єктом банківського кредитування. Кредити, надані підприємствам реального

сектору, сприятимуть розвитку виробництва, особливо за умови їх спрямування на модернізацію, технічне переозброєння та інновації.

На сьогодні політика Національного банку, будучи відносно ефективною в короткостроковому періоді, має обмежену дієвість у системному впливі на формування моделі та темпів економічного зростання в Україні. Зокрема, про це свідчить стагнація кредитування корпоративного сектору економіки.

На сучасному етапі в Україні більшістю банків сформована методологія і методика управління кредитною політикою, проте вона потребує суттєвого доопрацювання. Мова йде не лише про посилення заходів щодо підвищення загального рівня ділової активності, а і комплексного управління кредитними ризиками. Ключову роль в останньому може відгравати клієнтоорієнтований підхід, застосування нових інструментів банківського маркетингу, відкрита контрактна робота, а також відновлення довіри клієнтів шляхом посилення інформаційної та фізичної безпеки. Одночасно з цим варто наголосити, що кредитна політика комерційних банків є невід'ємною складовою стратегії і політики НБУ та уряду, що вимагає відповідних раціональних та науково обґрунтованих заходів на фінансовому ринку країни, зокрема у частині нагляду за діяльністю банківських установ, посилення вимог моніторингу та звітності, переоцінки принципів і методичних основ реструктуризації проблемних банків, відповідності діяльності міжнародним стандартам, ефективності комунікаційної складової діяльності, а також прозорості діяльності самих регуляторів банківської сфери.

Головними напрямками подальшого розвитку кредитування в Україні повинно бути використання кращих практик у сфері оцінки кредитоспроможності позичальників, законодавче врегулювання відносин між суб'єктами кредитного процесу, зокрема між колекторами та боржниками, стимулювання позичальників до підвищення свого кредитного рейтингу, підвищення рівня фінансової грамотності населення та довіри до

банківської системи. Регуляторні та наглядові підходи НБУ у сфері споживчого кредитування повинні бути зосереджені на забезпеченні стабільності функціонування банківської системи шляхом зниження ризиків банківської діяльності; формуванні нормативно-правових документів, правил і умов організації та управління процесом кредитування; забезпеченні ефективного нагляду і контролю якості кредитування.

Також можна сказати, що кредитна діяльність наразі є ризиковою, при цьому якість кредитного портфеля сумнівна, в динаміці показники якості відображають негативну тенденцію у зв'язку із зростанням темпів росту інфляції та збільшення частки проблемної заборгованості. Враховуючи високий рівень кредитного ризику, доцільно підвищити ефективність програм статистичного моніторингу та контролю позичальників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова Н.В. Поняття і види сек'юритизації / Н.В.Александрова // Фінанси і кредит. -2014. - № 5. - С.36-42.
2. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко, А. М. Арістова, В. С. Білошанка та ін. ; за ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2003. – 599 с.
3. Аптекарь, С. С. Проблеми і перспективи сучасних методик бізнес-аналізу в оцінці кредитоспроможності позичальників [Текст] / С. С. Аптекарь, К. А. Скомаровська // Проблеми економіки. – 2013. – № 3. – С. 265.
4. Арбузов, С.Г. Банківська енциклопедія [Текст] / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. – К.: Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання, 2011. – 504 с.
5. [Батракова О. М. Особливості визначення та оцінки достатності капіталу банку \[Електронний ресурс\] / О. М. Батракова. – Режим доступу: http://nauka.zinet.info/17/batrakova.php.](http://nauka.zinet.info/17/batrakova.php)
6. Белікова Т.В., Цимбалюк О.О. Управління кредитними ризиками в банківській системі. Молодий вчений. 2016. № 12. С. 651–654.
7. Бугель, Ю. Основні шляхи вдосконалення сучасних методів оцінки кредитоспроможності позичальника [Текст] / Ю. Бугель // Банківська справа. - 2009. - № 4. - С. 54-59.
8. Бражников А. С. Методи оцінки якості кредитного портфелю комерційного банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.ru/banki/64-kreditnyi-portfelbanka.ht>.
9. Бугель Ю. Напрями удосконалення сучасних методів управління банківським кредитним портфелем / Ю. Бугель // Галицький економічний вісник. – 2010. – №2(27). – С.157–163.
10. Герасименко Р. Проблемні позики та прогнозування їх частки в кредитному портфелі банку / Р. Герасименко, М. Дегтярьова // Вісник НБУ. - 2012. - №4. - С. 40 - 46.

11. [Глосарій банківської термінології \[Ел.ресурс\]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123667.](https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123667)
12. Грошово-кредитна статистика НБУ. Дані НБУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.](http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807)
13. [Дані фінансової звітності банків України \[Електронний ресурс\] – Режим доступу до ресурсу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.](http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097)
14. Дробніцька О. Р. Проблемні кредити банків: сучасний стан та можливості управління ними через процес сек'юритизації активів / О. Р. Дробніцька // Інноваційна економіка – 2013. – № 6. – С. 267–272.
15. Дядечко Л.М. Управління проблемними кредитами в банках України в умовах економічної кризи/ Л.М. Дядечко // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2014. – № 3: Фінанси. Банківська справа. – С. 240–245.
16. Животченко В.С., Подчесова В.Ю. Дослідження проблемності кредитних портфелів вітчизняних банків на основі нової рейтингової методики «реальна економіка». - «Молодий вчений». - № 12 (15), грудень, 2014 р. - с. 129-135.
17. Жукова Н.К., Зражевська Н.В. Сучасний стан та проблеми управління кредитним портфелем комерційних банків // Економічний часопис – XXI. – 2013. – № 1 – 2 (1). С. 70-72.
18. Жердецька Л.В., Луняков О. Обґрунтування показників для оцінки зон кредитного ризику банків України / Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. – № 8. – С. 979-982 5.
19. Завадська Д. В. Оцінка фінансової стійкості сучасної банківської системи України [Електронний ресурс] / Д. В. Завадська, А. С. Бордюжа. — Режим доступу: www.rusnauka.com/12_KPSN_2012/Economics/1_108549.doc.htm.
20. Індикатори фінансової стійкості МВФ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fsi.imf.org/> 153. Невмержицький Є. Історія та сучасний

стан розвитку кредитних бюро/ Є. Невмержицький // Вісник НБУ. – 2009. – № 8. – С. 32-35.

21. [Індикатори фінансової стійкості МВФ / \[Електронний ресурс\]. - Режим доступу: http://www.fsi.imf.org/.](http://www.fsi.imf.org/)

22. Кльоба, В. Л. Ситуаційний центр врегулювання проблемної заборгованості [Текст] / В. Л. Кльоба // Регіональна економіка. - 2009. – № 4. -С. 95-100.

23. Коваленко В. Теоретичні та методичні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи / В. Коваленко, Ю. Гаркуша // Вісник НБУ. – 2013. – № 9. – С. 126-131.

24. [Коць О. О., Ільчук П. Г., Карпів О. В. Сутність та управління проблемними кредитами банків. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 22. С. 806–810. URL: http://global-national.in.ua/archive/22-2018/152.pdf.](http://global-national.in.ua/archive/22-2018/152.pdf)

25. Кочетков В. М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти : монографія / В. М. Кочетков. – К.: КНЕУ, 2002. – 238 с.

26. Криклій О. А. Сутність та фактори появи проблемних кредитів банків України / О. А. Криклій, О. В. Карпенко // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. – 2013. – № 5. – С. 80–90.

27. [Макеєва І. В. Сутнісна характеристика поняття «фінансова стійкість» та її основні параметри \[Електронний ресурс\] / І. В. Макеєва. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_makeeva.doc.htm.](http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_makeeva.doc.htm)

28. Марченко О.В., Золотопуп Ю.М. Оцінка кредитно-інвестиційної діяльності банку. Молодий вчений. 2017. № 2. С. 283–287.

29. [Національний банк України: Офіційне Інтернет-представництво. URL: https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=48421072.](https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=48421072)

30. Нідзельська І. А. Кредитні ризики та їх наслідки для банківської системи України в умовах поглиблення фінансової кризи [Текст] // Фінанси України. - 2009. - № 8. - С. 102 – 108.

31. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.

32. Официальный сайт мирового банка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>.

33. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua> – назва з сайту.

34. Офіційний сайт Національного банку України років [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=25327817&cat_id=25365601

35. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

36. Офіційний сайт Національного банку України. Статистика індикаторів фінансової стійкості [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.bank.gov.ua.

37. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс] – Режим доступу: data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD.

38. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://worldbank.org>.

39. Офіційний сайт Українського бюро кредитних історій: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ubki.ua/>.

40. Охрименко І.С. Споживчий кредит в Україні: реалії та перспективи розвитку: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08/ Охрименко Ірина Сергіївна. – К., 2015. – 290с.

41. Панова, Г.С. Напрями вдосконалення роботи банків України з проблемними активами в посткризовий період [Текст] / Г.С. Панова // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 4. – С. 35–46.

42. Пірог В.В., Николишин Ю.І. Зарубіжний досвід зниження ризиків кредитної діяльності та перспективи його застосування в банках України // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. – 2011. – №1. – С. 191-201.

43. Пірог, В. В. Оцінювання якості кредитного портфеля банків з урахуванням виконання економічних нормативів НБУ [Текст] / В. В. Пірог // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 2. – С. 228-235.

44. [Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями \[Електронний ресурс\]: положення від 30.06.2016 р. № 351. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16)

45. [Попов В.М. Сутність та значення кредитного портфеля банку // \[Електронний ресурс\]. – Режим доступу: \[http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics/1_108426.doc.htm\]\(http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics/1_108426.doc.htm\)](http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics/1_108426.doc.htm)

46. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про особливості здійснення врегулювання простроченої заборгованості». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61710.

47. Примостка Л. О. Управління банківськими ризиками : навчальний посібник / Л. О. Примостка; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. — К.: КНЕУ, 2007. — 600 с.

48. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та ведення Кредитного реєстру Національного банку України та вдосконалення процесів управління кредитними ризиками банків: Закон України від 06.02.2018 р. № 2277-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 21. Ст. 6894.

49. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування: Закон України від 03.07.2018 р. № 2478-VIII.

50. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: затв. постановою Правління Національного банку України від 11.06.2018 р. № 64. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1936.

51. [Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями \[Електронний ресурс\]: положення затверджене постановою правління Національного банку України від 25.01.2012, №23.- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12)

52. Про фінансову реструктуризацію : Закон України від 14.06.2016 р. № 1414-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 57. Ст. 1965.

53. Резнікова Н. В. Боргові важелі макроекономічної взаємозалежності: канали впливу на економічне зростання / Н.В. Резнікова // Інвестиції: практика та досвід. — 2016. — № 13. — С. 5–11.

54. Рогожнікова Н. В. Аналіз стану та динаміки кредитної діяльності банків України / Н. В. Рогожнікова // Фінансовий простір. - 2012. - № 1 (15). - С. 34.

55. Руднева С.О. Аналіз якості та ефективності управління кредитним портфелем банків України // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2013. – №1. – С. 32-37.

56. Сирота В. Управління проблемними кредитами як основа антикризових заходів банку / В. Сирота // Вісник Національного банку України. - 2012. - № 11. - С. 51-55.

57. Тарасевич Н.В. Проблеми та напрямки розвитку кредитування фізичних осіб / Н.В. Тарасевич // Аграрний вісник Причорномор'я, Економічні науки. - 2009.-№49.-С.15-21.

58. Управління діяльністю комерційного банку (банківський менеджмент) / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Лаврушина. – М.: Юрист, 2003. – 688 с.

59. Цеховська М.В. Визначення залежності рентабельності кредитних операцій від часткових показників якості кредитного портфеля банку // Управління розвитком. – 2013. – № 13 (153). – С. 71-73.

60. Чорнобай О. Світова фінансова криза: сутність, причини виникнення та її вплив на економіку України [Електронний ресурс] / О. Чорнобай. – Режим доступу - <http://www.nbu.gov.ua>.

61. Чумак М.І. Мінімізація кредитного ризику як основа безбитковості банку // «Управління розвитком». – 2011. – №20 (117). – С. 189-191.